

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 186/07-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. februára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha o sťažnosti JUDr. P. D., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 31/2002 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. P. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina vo veci vedenej pod sp. zn. 23 C 31/2002 p o r u š e n é b o l o .

2. JUDr. P. D. n e p r i z n á v a finančné zadosťučinenie.

3. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť JUDr. P. D. trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. T. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 4. septembra 2007 prijal na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. P. D. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 31/2002.

K priebehu konania sťažovateľ uviedol, že 27. novembra 2001 podal okresnému súdu žalobu o ochranu osobnosti. Vec je vedená pod sp. zn. 23 C 31/2002.

Do dňa podania sťažnosti v označenej veci boli nariadené len dva termíny pojednávania.

Dňa 20. októbra 2006 zaslal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní v zmysle § 62 ods. 1 zákona o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 757/2004 Z. z. (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“).

Predseda okresného súdu na sťažnosť odpovedal 31. októbra 2006 a 19. novembra 2006.

Sťažovateľ, vychádzajúc z postupu okresného súdu po podaní sťažnosti na štátnu správu súdov, poukazuje na skutočnosť, že sťažnosť na prietahy v konaní v zmysle § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy smerujúcej k odstráneniu nečinnosti súdu. Samotná citovaná norma v podstate ani neumožňuje orgánu štátnej správy súdu nariadiť sudcovi, aby konal bez prietahov.

Z hľadiska dĺžky celého súdneho konania nemožno neprihliadnuť na to, že samotná

žaloba vo veci bola podaná 27. novembra 2001, teda takmer pred šiestimi rokmi. Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd postupom vo veci vedenej pod sp. zn. 23 C 31/2002 porušuje jeho základné právo upravené v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom, ako aj jeho právo uvedené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Vec, ktorá je predmetom konania na všeobecnom súde, nepovažuje sťažovateľ za právne ani fakticky zložitú.

Sťažovateľ nepripúšťa, že by svojím správaním vytvoril dlhodobú situáciu, ktorá by odôvodňovala zbytočné prietahy v postupe konajúceho súdu, a za nevyhnutné považuje zdôrazniť, že postup procesného súdu a neprimeraná dĺžka konania mu berú faktickú nádej na úspech v spore. V priebehu súdneho konania došlo v dvoch prípadoch k zmene vydavateľa printového média N. a dokonca i k zániku samotného denníka N.. Sťažovateľ bol nútený na novovzniknuté situácie reagovať procesnými podaniami. Nemožno teda dospieť k záveru, že návrhy na vyslovenie súhlasu k pripusteniu ďalšieho účastníka do konania a návrhy na zmeny petitu boli samoučelné. Dĺžka súdneho konania dokonca spôsobila, že spoločnosť M., s. r. o., ktorá bola vydavateľom denníka N. v čase, keď bol uverejnený napadnutý článok, bola vymazaná z obchodného registra 17. augusta 2005, v dôsledku čoho súd prvého stupňa uznesením č. k. 23 C 31/02-241 z 11. septembra 2006 konanie proti tomuto účastníkovi zastavil.

Sťažovateľ zastáva názor, že zbytočné prietahy v označenej veci boli spôsobené len pretrvávajúcou nečinnosťou konajúceho súdu. Konajúci súd od 31. marca 2004 nekonal relevantným spôsobom smerujúcim k vyhláseniu aspoň prvostupňového rozhodnutia v merite veci.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po vykonanom dokazovaní nálezom takto rozhodol:

„1) Základné právo JUDr. P. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 31/2002 porušené bolo.

2) Okresnému súdu v Žiline prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 23 C 31/2002 konať bez zbytočných prietáhov.

3) JUDr. P. D. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 300.000,-Sk (slovom stotisíc korún slovenských), ktoré je Okresný súd v Žiline povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6) Okresný súd v Žiline je povinný v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia nahradiť trovy konania JUDr. P. D., na účet právnej zástupkyne JUDr. T. P. tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu.“

Sťažovateľ návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje pocitmi márnosti a nespravodlivosti, ktoré ho sprevádzajú pri porušovaní jeho základného práva na konanie súdu bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľ poukazuje na to, že v konaní o ochranu osobnosti každý právny prostriedok nápravy plynutím času stráca na svojej účinnosti, a preto sa v záujme zachovania oprávnených záujmov a práv dotknutej osoby vyžaduje rýchly a účinný postup štátneho orgánu, v danom prípade súdu. Sťažovateľ je toho názoru, že navrhovaná suma primeraného finančného zadosťučinenia je primeraná na zmiernenie nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla zbytočnými prietahmi konajúceho súdu.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že právo, aby vec bola prejednaná v primeranej lehote, je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 dohovoru. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania, pretože neúmerné prietahy majú za následok stratu dôkazov alebo oslabenie ich hodnoty. Neskoré rozhodnutie môže pre účastníka konania vôbec stratiť zmysel, teda doslova platí „neskorá spravodlivosť nie je žiadna spravodlivosť“ (justice delayed is justice denied). Podľa názoru sťažovateľa príliš pomalá spravodlivosť stráca kredibilitu v očiach verejnosti a účastník konania je príliš dlho vystavený neistote, pokiaľ ide o výsledok procesu, úzkosti a stresu. Všetky tieto procesy sú blízke

sťažovateľovi, ktorý sa domáha svojich práv od 27. novembra 2001.

Právna zástupkyňa sťažovateľa a podpredseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Podpredseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril 6. novembra 2007 s tým, že s poukazom na vyjadrenie vo veci konajúcej sudkyne konštatuje, že zo strany okresného súdu nedochádzalo vo veci k zbytočným priet'ahom. Zdlhové vybavovanie tejto veci je spôsobené predovšetkým tým, že sťažovateľ je bývalým sudcom okresného súdu, a preto sa vo vzťahu k nemu cítila zaujatá väčšina sudcov okresného súdu aj Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“).

O vylúčení sudcov krajského súdu musel rozhodovať až Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), a táto skutočnosť komplikuje a predlžuje vybavovanie tejto veci, pretože o opravných prostriedkoch rozhodujú súdy mimo obvodu krajského súdu. K zdlhávemu vybavovaniu veci prispela aj skutočnosť, že na strane odporcov dochádzalo k častým zmenám, a preto bolo potrebné rozhodovať o pripustení ďalších účastníkov do konania, resp. o zastavení konania proti niektorým odporcom. Okrem toho konajúci súd musel vo veci rozhodovať o čiastočnom späťvzatí návrhu a došlo aj k zmene právneho zástupcu sťažovateľa.

Konajúca sudkyňa uviedla:

„Návrh navrhovateľa JUDr. P. D. proti odporcom 1) Denník N. s. r. o. a odporcovi 2) Vydavateľ M. s.r.o. bol podaný na Okresný súd v Žiline dňa 27. 11. 2001. Dňa 30. 11. 2001 vyzvaný navrhovateľ na zaplatenie súdneho poplatku za podanie návrhu vo výške 152.000,- Sk.

Dňa 5. 12. 2001 doručené okresnému súdu späťvzatie žaloby proti odporcovi 1) Denník N. s. r. o. B. Dňa 11. 12. 2001 navrhovateľ podal žiadosť o poskytnutie lehoty na úhradu súdneho poplatku do 30. 1. 2002.

Dňa 31. 1. 2002 právny zástupca navrhovateľa podal námietku zaujatosti voči sudcom Okresného súdu v Žiline. (...)

17. 4. 2002 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o námietke zaujatosti. Po vyjadrení sudcov Krajského súdu v Žiline dňa 7. 6. 2002 bol predložený spis Najvyššiemu súdu SR Bratislava na rozhodnutie o zaujatosti sudcov KS. Dňa 20. 8. 2002 Najvyšší súd spisová značka Nt 95/02-31 prikázal vec 8 Nc 92/02 Krajského súdu v Žiline podľa ustanovenia § 12 ods. 2 OSP Krajskému súdu v Nitre. Po vrátení spisu okresnému súdu dňa 22. 10. 2002 bola vec postúpená Krajskému súdu v Nitre. Dňa 9. 12. 2002 Krajský súd v Nitre vec vrátil Okresnému súdu v Žiline za účelom doplnenia vyjadrenia ďalších sudcov...

Po doplnení vyjadrení sudcov 23. 12. 2002 spis predložený opätovne Krajskému súdu v Nitre. Uznesením Krajského súdu v Nitre 7 Nc 33/02-39 zo dňa 31. 1. 2003 bolo rozhodnuté o vylúčení časti sudcov Okresného súdu v Žiline s tým, že uznesenie bolo doručené Okresnému súdu v Žiline 3. 3. 2003.

20. 2. 2003 navrhovateľ predložil rozšírenie návrhu. (...)

Uznesením Okresného súdu v Žiline 23 C 31/02-48 zo dňa 13. 6. 2003 bolo rozhodnuté o čiastočnom zastavení konania a uznesením Okresného súdu v Žiline 23 C 31/02-50 zo dňa 13. 6. 2003 bol pripustený vstup ďalšieho účastníka(...). Súčasne bol doručený návrh na vyjadrenie odporcom. (...) Dňa 4. 8. 2003 navrhovateľ predložil upresnenie označenia odporcu 1) M. s. r. o. a navrhol výsluchy svedkov. Dňa 30. 10. 2003 navrhovateľ zobral späť svoju žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku a 11. 11. 2003 navrhol výsluch 13 svedkov a súdny poplatok z návrhu bol navrhovateľom zaplatený dňa 14. 11. 2003, dva roky po podaní návrhu na súd. 21. 1. 2004 vytýčený termín pojednávania na 3. 3. 2004, kde boli vypočutí účastníci konania a navrhnutí svedkovia a pojednávanie bolo odročené za účelom predvolania ďalších svedkov na deň 31. 3. 2004. Uznesením Okresného súdu v Žiline 23 C 31/02-73 zo dňa 23. 3. 2004 bolo rozhodnuté o zmene návrhu navrhovateľa podaný na Krajskom súde v Nitre dňa 20. 2. 2003. Pojednávanie 31. 3. 2004, kde bol vypočutý svedok, bolo odročené na deň 7. 5. 2004 za účelom predvolania ďalších navrhovaných svedkov a zabezpečenia dokladov o registrácii vydavateľa denníka N. ku dňu 7. 5. 2004. Súd dňa 24. 3. 2004 urobil dotaz na Ministerstvo kultúry SR vo veci vydavateľa denníka N. (...).

Dňa 14. 4. 2004 doručený návrh navrhovateľa na pristúpenie odporcu 3) (...) a návrh na výsluch ďalších troch svedkov. Vzhľadom na toto podanie navrhovateľa 28. 4.

zrušený termín pojednávania 7. 5. 2004.

Dňa 30. 8. 2004 navrhovateľ podal návrh na vydanie predbežného opatrenia. Uznesením Okresného súdu v Žiline 23 C 31/02-151 zo dňa 14. 9. 2004 rozhodnuté o pripustení do konania odporcu 3) (...) Uznesením Okresného súdu v Žiline 23 C 31/02-154 zo dňa 14. 9. 2004 vyzvaný navrhovateľ pod následkami odmietnutia podania na odstránenie väd návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Dňa 4. 10. 2004 odporca 3) (...) podal odvolanie proti uzneseniu o pripustení pristúpenia odporcu 3) do konania. 13. 10. 2004 navrhovateľ predložil riadny návrh na vydanie predbežného opatrenia. Dňa 26. 10. 2004 doručované odvolanie a návrh na vydanie predbežného opatrenia účastníkom konania. Dňa 18. 11. 2004 odporca 3) (...) sa vyjadril k návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Dňa 10. 11. 2004 predložený spis Krajskému súdu v Žiline doručený 10. 12. 2004 na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu 23 C 31/02-151 zo dňa 14. 9. 2004.

Dňa 11. 3. 2005 spis predložený sudcom Krajského súdu v Žiline na vyjadrenie o zaujatosti a dňa 24. 3. 2005 spis doručený Najvyššiemu súdu SR Bratislava. Uznesením Najvyššieho súdu SR 1 Nt 12/2005-181 zo dňa 4. 4. 2005 rozhodnuté o vylúčení časti sudcov Krajského súdu v Žiline, mimo dvoch sudcov a vec prikázaná Krajskému súdu v Nitre. Dňa 2. 5. 2005 Krajský súd v Žiline predložil spis Okresnému súdu v Žiline a dňa 4. 5. 2005 doručené 9. 5. 2005 bol spis predložený Krajskému súdu v Nitre. Uznesením Krajského súdu v Nitre 7 Co 110/2005-188 zo dňa 12. 5. 2005 odvolací súd odvolanie odmietol. Spis predložený okresnému súdu 19. 5. 2005. Uznesením Okresného súdu v Žiline 23 C 31/02-192 zo dňa 9. 6. 2005 bol návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietnutý.

Dňa 20. 6. 2005 navrhovateľ oznámil zmenu právneho zástupcu, čiastočné späťvzatie návrhu a zmenu návrhu a 12. 7. bol vyzvaný na predloženie odvolania plnej moci pre predchádzajúceho právneho zástupcu. Uznesením Okresného súdu v Žiline 23 C 31/02-205 zo dňa 1. 8. 2005 bolo rozhodnuté o čiastočnom zastavení konania a o zmene návrhu. Dňa 22. 9. 2005 predložené odvolanie odporcu 2) (...), pôvodne podané na KS Žilina a spis dňa 9. 1. 2006 doručený Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaní. Dňa 18. 1. 2006 krajský súd vyzval účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu. Dňa 6. 2. 2006 doručené vyjadrenie navrhovateľa. Dňa 6. 7. 2006 spis vrátený Okresnému súdu v Žiline s tým, že odvolanie odporcu 2) podľa jeho obsahu je treba posúdiť ako návrh na doplnenie napadnutého uznesenia. Doplniacim uznesením 23 C 31/02-226 zo dňa 18. 7. 2006 bol

návrh odporcu 2) na doplnenie uznesenia Okresného súdu v Žiline spisová značka 23 C 31/02-205 zo dňa 1. 8. 2005 zamietnutý. Dňa 11. 8. 2006 doručené odvolanie odporcu 2) proti uzneseniu 23 C 31/02-226 zo dňa 18. 7. 2006.

Uznesením Okresného súdu v Žiline 23 C 31/02-241 zo dňa 11. 9. 2006 bolo konanie voči odporcovi 1) (...) zastavené z dôvodu zániku právnickej osoby. Dňa 20. 10. 2006 spis doručený Krajskému súdu v Žiline za účelom rozhodnutia o vyššie uvedenom odvolaní a dňa 2. 1. 2007 spis daný na vyjadrenie sudcom Krajského súdu v Žiline k námietke zaujatosti vznesenej odporcom 2). Dňa 25. 1. 2007 spis doručený Najvyššiemu súdu SR a uznesením Najvyššieho súdu 4 Nt 4/2007-255 zo dňa 1. 2. 2007 vylúčení sudcovia Krajského súdu v Žiline mimo jedného a vec prikázaná Krajskému súdu v Nitre. Krajský súd v Žiline sám predložil spis Krajskému súdu v Nitre, kam bol doručený 12. 3. 2007. Po doručení vyjadrenia navrhovateľa k odvolaniu 25. 4. 2007 uznesením Krajského súdu v Nitre 5 Co 57/2007-264 zo dňa 27. 4. 2007 odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Dňa 20. 10. 2006 medzi tým doručená žiadosť zástupkyne navrhovateľa na Okresný súd v Žiline o vytyčenie termínu pojednávania a odpoveď odoslaná 11. 12. 2006 s tým, že spisový materiál sa na okresnom súde nenachádza z dôvodu rozhodovania o odvolaní.

Uznesením Okresného súdu v Žiline 23 C 31/02-277 zo dňa 30. 7. 2007 bolo konanie voči odporcovi v rade 1) V. s. r. o. zastavené z dôvodu zániku právnickej osoby.

Dňa 10. 9. 2007 doručený prípis E. V. podľa obchodného registra správcovi P. s. r. o. s výzvou, či podáva návrh na pokračovanie v konaní v súlade s ustanovením § 47 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácií. JUDr. E. V. dňa 19. 9. 2007 oznámil, že uznesením Okresného súdu Bratislava 1 č. 4 K/2/2006-547 zo dňa 6. 2. 2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 27. 2. 2007 bol zrušený konkurz na majetok úpadcu P. s. r. o. a následne bol odvolaný z funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu.

Podľa Dodatku 7 k Rozvrhu práce pre Okresný súd v Žiline na rok 2007 spis dňa 8. 10. 2007 pridelený do oddelenia 33 C Mgr. M. K., ktorá dňa 18. 10. 2007 predložila spis predsedovi súdu z dôvodu zaujatosti pre vzťah k navrhovateľovi.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úkony v spise je zrejmé, že vo veci sa priebežne koná a dôvodom, že doposiaľ nebola rozhodnutá vec ochrany osobnosti, kde bol podaný

návrh 27. 11. 2001 sú procesné podania a rozhodnutia vo veci a tá skutočnosť, že opakovane bola namietaná zaujatosť sudcov Okresného súdu v Žiline a Krajského súdu v Žiline resp. títo sami vyjadrili svoju zaujatosť v prejednávanej veci ohľadne rozhodovania o odvolaniach proti procesným rozhodnutiam okresného súdu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 23 C 31/2002.

Ústavný súd si zadovážil spisový materiál všeobecného súdu, lustráciou ktorého zistil, že úkony súdu sú zhodné s tými, ktoré uviedol okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 6. novembra 2007.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (I. ÚS 10/98, II. ÚS 210/03).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú 1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníka konania a 3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 23 C 31/2002 ide o návrh sťažovateľa na ochranu osobnosti. Ústavný súd konštatuje, že návrhy tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za zložité. Zo skutkového hľadiska si ale sťažovateľova vec vyžiadala zložitejší proces dokazovania, pretože na strane odporcov dochádzalo v priebehu konania k zmenám, bolo potrebné vypočúť väčší počet svedkov a rozhodovať o procesných návrhoch sťažovateľa, ako aj o námietke zaujatosti sudcov konajúceho i odvolacieho súdu.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v konaní sp. zn. 23 C 31/2002, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok spolu s návrhom na začatie konania a hoci ho okresný súd na zaplatenie súdneho poplatku vyzval 30. novembra 2001, súdny poplatok zaplatil až 14. novembra 2003. Sťažovateľ využíval všetky procesné prostriedky, ktoré mal ako účastník konania k dispozícii (žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, späťvzatie tejto žiadosti, čiastočné späťvzatie návrhu, zmena petitu, návrh na vydanie predbežného opatrenia a návrh na opravu petitu tohto návrhu, zmena v osobe právneho zástupcu a v súvislosti s tým výzva okresného súdu na predloženie odvolania plnej moci pre predchádzajúceho právneho zástupcu), čo mu samo osebe nemožno vyčítať, avšak aj rozhodovanie o návrhoch sťažovateľa zásadne prispelo k celkovej dĺžke konania.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v označenom súdnom konaní, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd vyhodnotil v rámci doterajšieho konania okresného súdu vo veci sp. zn. 23 C 31/02 tieto obdobia:

a) Žaloba bola podaná 27. novembra 2001 a po jej doručení okresný súd začal robiť vo veci neodkladné úkony (vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a riešil jeho námietku zaujatosti sudcov konajúceho súdu). Námietka zaujatosti sudcov okresného súdu bola vyriešená 3. marca 2003. Konanie okresného súdu v tomto období nemožno považovať za také, v ktorom by okresný súd konal neefektívne a so zbytočnými priet'ahmi.

b) V ďalšom období (od prvého pojednávania 3. marca 2004 do decembra 2004) okresný súd rozhodoval o sťažovateľovom rozšírení návrhu, „upresnení“ označených žalovaných a jeho späťvzatí žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. V tomto období okresný súd konal priebežne. Po odvolaní odporcu v 3. rade proti jeho pribratiu do konania sa spis od decembra 2004 do mája 2005 nachádzal striedavo na krajskom súde, Krajskom súde v Nitre a najvyššom súde.

c) Ani v ďalšom období nemožno okresnému súdu vyčítať frekvenciu vykonaných úkonov. Vec sa opäť striedavo nachádzala na krajskom súde a najvyššom súde z dôvodu odvolania odporcu v 2. rade proti uzneseniu o čiastočnom zastavení konania a pripustení zmeny návrhu a tiež o námietke zaujatosti vznesenej odporcom v 2. rade.

Dňa 20. decembra 2007 okresný súd vo veci meritórne rozhodol tak, že rozsudkom žalobu zamietol. Rozsudok dosiaľ nenadobudol právoplatnosť.

Ústavný súd napriek uvedenému konštatuje, že konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 23 C 31/2002 nie je ani po období viac ako šesť rokov od podania návrhu právoplatne skončené. Okresný súd vo veci konal síce priebežne, avšak jeho postup efektívne nevedol k rozhodnutiu vo veci samej a k nastoleniu stavu právnej istoty sťažovateľa. Ústavný súd preto rozhodol, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 23 C 31/2002 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Ústavný súd vychádzajúc zo zásad spravodlivosti, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, riadiac sa úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'účinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej v dôsledku zbytočných prier'ahov, považuje za dostatočné konštatovanie porušenia označeného základného práva sťažovateľa, tak ako je to uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu, a preto mu primerané finančné zadost'účinenie nepriznal.

Podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov. Vzhľadom na to, že okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom 20. decembra 2007, ústavný súd vo svojom rozhodnutí výslovne neprikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prier'ahov. V prípade podania opravného prostriedku voči uvedenému rozsudku okresnému súdu povinnosť konať bez zbytočných prier'ahov vyplýva priamo z čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa si v podaní doručenom 18. októbra 2007 uplatnila nárok na náhradu trov 6 296 Sk za dva úkony právnej služby a režijný paušál.

Základom na výpočet náhrady za úkon právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie vo veci samej) vykonaný v roku 2007 je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2006 v sume 17 822 Sk, t. j. náhrada za jeden úkon je 2 970 Sk a 178 Sk režijný paušál.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 6 296 Sk, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) a k tomu dvakrát náhradu režijného paušálu spolu 356 Sk. Trovy právneho zastúpenia boli priznané v celkovej sume 6 296 Sk.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2008